

Elokuvia *Glamour-* näyttelyn takana

Tirelli Costumi on valmistanut elokuva-, teatteri- ja oopperapuvustuksia 1960-luvulta lähtien ja työ jatkuu edelleen. Tirellin kokoelmassa on noin 200 000 erilaisen teatteri- ja elokuvapuvun sekä 15 000 historiallisen puvun kokoelma 6 000 neliömetrin varastoissa.

Glamour – Pukuloistoa valkokankaalla -näyttelyssä on esillä noin viisikymmentä Tirelli Costumin valmistamaa pukua. Kuraattorit **Hannu Palosuo**, **Cornelia Bujin** ja **Italo Nunziata** ovat valikoineet näyttelyyn pukuja, jotka kuvaavat Tirelli Costumin työn monipuolisuutta ja ammattitaitoa.

Puvustuksella on elokuvissa tärkeä merkitys: sen avulla syvennetään henkilöihahmoja ja kerrotaan samalla itse tarinaa. Ohjaajan, pukusuunnittelijan ja puvut valmistavan ateljeen yhteistyön on oltava saumatonta, jotta puvustus tukee elokuvan tarinaa ja henkeä.

Pukusuunnittelija **Piero Tosi** ja Tirelli Costumi suunnittelivat ja toteuttivat puvut useisiin **Luchino Viscontin** (1906–1976) historiallisiin elokuviin. Näyttelyssä on mukana pukuja elokuvista *Tiikerikissa* (1963), *Kuolema Venetsiassa* (1971), *Ludwig II* (1973), *Senso* (1954) sekä Viscontin viimeiseksi jääneestä elokuvasta *Rakkaus Roomassa* (1976).

Tiikerikissa kertoo feodalismien loppumisesta ja uuden aikakauden alkamisesta 1800-luvun Italiassa. Kuuluisassa tanssiaiskohtauksessa **Claudia Cardinale** ilmentää porvariston nousua ja uutta itsevarmuutta muhkeassa, vaaleassa tanssiaispuvussaan.

Käsityön merkityksestä kertoo se, että Tirelli Costumin ompelijoilta meni kaksi kuukautta pelkästään *Ludwig II* -elokuvan upean, kulta- ja hopealangoilla kirjailun kruunajaisviitan valmistamiseen.

Myös **Federico Fellini** (1920–1993) luotti Tirelli Costumiin ohjattaessaan vuonna 1976 valmistuneen elokuvan *Fellinin Casanova*, jonka pääosaa esittää **Donald Sutherland**. Elokuvan runsas ja yksityiskohtia pursuava puvustus oli **Danilo Donatin** käsialaa ja se palkittiin Oscarilla.

Tirelli Costumin taituruus pääsee esiin aivan erityisesti historiallisten suurelokuviin puvustuksissa. **Miloš Formanin** ohjaama ja **Theodor Pištěkin** puvustama elokuva *Amadeus* (1984) palkittiin kaikkiaan kahdeksalla Oscarilla mukaan lukien puvustuksesta saatu Oscar-palkinto.

Sofia Coppolan ohjaama ja **Milena Canoneron** puvustama *Marie Antoinette* (2006) sai niin ikään puvustuksen Oscarin. Elokuvan historialliset asut sisältävät viitteitä nykyaikaan ja pop-kulttuuriin. Elokuvan pääroolissa Ranskan viimeisenä kuningattarena ennen suurta vallankumousta nähdään **Kirsten Dunst**.

Bernard Rosen ohjaama ja **Maurizio Millenottin** puvustaman *Anna Kareninan* (1997) puvut noudattavat autenttista ajankuvaa. Elokuva myös kuvattiin Venäjällä mm. Talvipalatsissa ja Nevski Prospektilla, ja sen pääroolissa nähdään **Sophie Marceau**.

Sergio Leonen *Suuri gangsterisota* (1984) on kunnianhimoisen tarina neljän ystävyksen vartumisesta pikkupojista rikollisliigan johtajiksi 1900-luvun Yhdysvalloissa. Pääosassa nähdään **Robert De Niro**. Maalaukselliset lavasteet ja **Gabriella Pescuccin** puvustus maalaavat ajankuvaa.

Claudia Cardinalen puku Luchino Viscontin ohjaamaan ja Piero Tosin puvustamaan elokuvaan *Tiikerikissa*, 1963. Kuva: Giorgio Benni. Tirelli Collection.

Puku Luchino Viscontin ohjaamasta elokuvasta *Ludwig*, 1973. Puku: Piero Tosi. Kuva: Claudia Primangeli. Tirelli Collection.

Puku Sofia Coppolan ohjaamaan ja Milena Canoneron puvustamaan elokuvaan *Marie Antoinette*, 2006. Kuva: Claudia Primangeli. Tirelli Collection.

Giuseppe Tornatoren ohjaama ja **Maurizio Millenottin** puvustama *Legenda nimeltään 1900* (1998) kertoo tarinan valamerilaivasta löytyvästä hylätystä vauvasta. Musikaalisesta pojasta (**Tim Roth**) kasvaa virtuoosimainen pianisti, joka viihdyttää matkustajia poistumatta koskaan laivasta. Elokuvan palkitun musiikin sävelsi **Ennio Morricone**.

Viattomuuden aika (1993) on **Martin Scorsesen** ohjaama pukudraama, jonka pääosissa nähdään **Michelle Pfeiffer** ja **Vinona Ryder**. Gabriella Pescuccin puvustus palkittiin Oscarilla.

Anthony Michellan yhdeksällä Oscarilla palkitun *Englantilainen potilas* -elokuvan (1996) tarina sijoittuu toiseen maailmansotaan. Traagisen kolmiodraaman osissa nähdään **Kristin Scott Thomas**, **Juliette Binoche** ja **Ralph Fiennes**. Parhaan puvustuksen Oscar-palkinnon sai **Ann Roth**.

Glamour-näyttelyssä on mukana myös Gabriella Pescuccin **Catherine Deneuve**lle suunnittelema upea art deco -tyylinen asu elokuvaan, jota ei koskaan toteutettu.

Monet Tirelli Costumin toteuttamat puvustukset edustavat historian tuntemuksesta syntyvää ainutlaatuista ja samalla uutta luovaa käsityötaitetta. Piero Tosi suunnitteli ja Tirelli toteutti ikoniseksi muodostuneen puvustuksen **Pier Paolo Pasolinin** (1922–1975) elokuvaan *Medeia* (1969), jonka pääosaa esittää **Maria Callas**.

Jean-Jacques Annaudin ohjaama jännitysseikkailu *Ruusun nimi* (1986) pohjautuu **Umberto Econ** samannimiseen romaaniin. **Sean Conneryn** tähdittämän elokuvan puvustuksen suunnitteli Gabriella Pescucci.

Maurizio Millenottin suunnittelemat ja Tirelli Costumin toteuttamat asut **Mel Gibsonin** ohjaamaan elokuvaan *Kristuksen kärsimyskertomus* (2004) kuljettavat katsojat juutalaiseen yhteiskuntaan 2000 vuoden taakse, mutta luovat rohkeasti myös uudenlaista näkemystä ajan pukeutumisesta.

Tirelli Costumi tekee puvustuksia myös TV-sarjoihin, josta näyttelyssä esimerkkinä ovat *The Young Pope* -sarjaan toteutetut näyttävät asut. Tirellin saleissa on toteutettu myös puvustuksia muun muassa *Borgiat* sekä *Medicit – Firenzen valtiat* -sarjoihin.

Puvustajien täytyy tarvittaessa pystyä luomaan legendaarisia asuja ajankuvaa mukaillen mutta siihen liikaa takertumatta. **Elisabeth Taylor** näytteli miehensä **Richard Burtonin** kanssa pääosia **Franco Zeffirellin** ohjaamassa ja **Danilo Donatin** puvustamassa romanttisessa komediassa *Kuinka äkäpussi kesytetään* (1967). Taylorin yllä nähty puku restauroitiin *Glamour*-näyttelyä varten.

Michael Hoffman ohjasi **William Shakespearen** *Kesäyön unelma* -komedian elokuvasovituksen (1999). Gabriella Pescuccin puvustus tukee taianomaista tarinaa, jonka pääosassa nähdään **Michelle Pfeiffer**.

Terry Gilliam ohjasi veikeän Saksaan sijoittuvan satuelokuvan *Grimmin veljekset* (2005). Tarinaa tukevat näyttävä lavastus, erikoistehosteet ja puvustus, jonka suunnittelivat Gabriella Pescucci sekä **Carlo Poggjoli**.

Matteo Garrone ohjasi ja **Massimo Cantini Parrini** puvusti puolestaan aikuisten fantasiaelokuvan *Tarujen taru* (2015), joka perustuu renessanssikirjailija **Giambattista Basilen** satuihin. Mielikuvituksellinen puvustus vastaa elokuvan fantasiaatemaa. Pääosassa nähdään **Salma Hayek**.

Luchino Viscontin *Milanon La Scala* -oopperalle 1955 ohjaamasta *La Traviata*sta alkoi **Umberto Tirellin** ura. Vuonna 1983 ilmestyi **Franco Zeffirellin** ohjaama elokuva *La Traviata*, jonka puvustuksesta vastasivat Piero Tosi ja Tirelli Costumi.

Lähde: *Glamour – Pukuloistoa valkokankaalla*, 2020.

Michelle Pfeifferin puku Martin Scorsesen ohjaamaan ja Gabriella Pescuccin puvustamaan elokuvaan *Viattomuuden aika*, 1993. Kuva: Claudia Primangeli. Tirelli Collection.

Monica Belluccin puku Mel Gibsonin ohjaamaan ja Maurizio Millenottin puvustamaan elokuvaan *Kristuksen kärsimyskertomus*, 2004. Kuva: Giorgio Benni. Tirelli Collection.

Elisabeth Taylorin puku Franco Zeffirellin ohjaamaan ja Danilo Donatin puvustamaan elokuvaan *Kuinka äkäpussi kesytetään*, 1967. Kuva: Giorgio Benni. Tirelli Collection.